

زندگے در پرتو احکام

احکام ضمن خدمت سربازان وظیفه ودجا)

مرتضی حبیبی سی سرا

وفاء

پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق علیه السلام

به سفارش سازمان عقیدتی - سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

معاونت تربیت و آموزش

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۴۵-۰۸-۲

شماره کتابشناسی ملی : ۳۷۰۵۵۷۸

عنوان و نام پدیدآور : زندگی در پرتو احکام (احکام ضمن خدمت سربازان وظیفه ودجا) مرتضی حبیبی سی سرا؛ پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق علیه السلام؛ به سفارش سازمان عقیدتی-سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، معاونت تربیت و آموزش.

مشخصات نشر : تهران: سازمان عقیدتی سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، انتشارات دفاع، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری : ۹۶ ص.

یادداشت: عنوان دیگر: زندگی در پرتو احکام (ویژه سربازان وظیفه ضمن خدمت وزارت دفاع).

عنوان دیگر : زندگی در پرتو احکام (ویژه سربازان وظیفه ضمن خدمت وزارت دفاع).

موضوع : سربازان - زندگی مذهبی

موضوع : Soldiers - Religious life

موضوع : فقه جعفری - رساله عملیه

موضوع : Islamic law, Ja'fari - Handbooks, manuals, etc.

ردیف دیوی : ۲۹۷/۲۷۹

بندی کتبه : ۶/۱۳۹۶/۱۹۸ BP/۱۳۹۶

سرشماره : حبیبی سی سرا، مرتضی، ۱۳۴۶ -

سازمان افزوده: پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)

شناسه افزوده: سازمان عقیدتی سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، انتشارات دفاع

شناسه افزوده: سازمان عقیدتی سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، معاونت تربیت و آموزش عقیدتی سیاسی

وضعیت فهرست نویسی: فهرست شده

انتشارات دفاع

زندگی و احکام

ویژه سربازان وظیفه ضمن خدمت وزارت دفاع

تهیه کننده: پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)

به سفارش: سازمان عقیدتی سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، معاونت تربیت و آموزش

نویسنده: مرتضی حبیبی سی سرا

ناظر علمی: محمد شبذینی پناکی

ناظران فنی: مهدی حسینی، محمد اسلامی

سرپرستار: حسین قاسم حمزه ویراستار: حسین بیرانوند

نمونه خوان: امیر هادی منش

ویرایش نهایی: سیدعلی یار افشارپور دهنشت

صفحه آرا: اسماء وصال طلب راوری

ناشر: مرکز نشر دفاع

چاپ: مرکز خدمات فرهنگی مطهر نوبت و تاریخ چاپ: اول - بهار ۱۳۹۶

شمارگان: ۵۵۰۰ جلد بهاء: ۷۵۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۴۵-۰۸-۲

نشانی ناشر: تهران، میدان نوبیناد، خیابان شهید لنگری، جنب اداره هواشناسی،

ساختمان شهید مطهری، مرکز نشر دفاع

کدپستی: ۱۶۹۳۶۱۴۳۳۹ تلفن: ۲۳۹۳۰۰۰۶

پست الکترونیک: nashrdefa@fatehnet.net

فهرست مطالب

۹		پیشگفتار
۱۳		مقدمه

درس اول: روزه

۱۵		۱-۱. آداب روزه
۱۶		۱-۲. انواع روزه
۱۶		۱-۲-۱. روزه‌های واجب
۱۸		۱-۲-۲. روزه مستحبی
۱۹		۱-۲-۳. روزه مکروه
۱۹		۱-۲-۴. روزه حرام
۱۹		۱-۳. برخی مبطلات روزه
۲۰		۱-۳-۱. خوردن و آشامیدن
۲۲		۱-۳-۲. آمیزش جنسی
۲۲		۱-۳-۳. خودارضایی
۲۳		۱-۳-۴. دروغ بستن به خدا، پیامبران و معصومان علیهم‌السلام
۲۳		۱-۳-۵. رساندن غبار غلیظ به خلق
۲۴		۱-۳-۶. فرو بردن سر در آب
۲۵		۱-۳-۷. باقی ماندن بر جنابت
۲۶		۱-۴. قضا و کفاره روزه
۲۸		۱-۵. روزه مسافر

درس دوم: خمس

۳۱		۱-۲. فلسفه خمس
۳۲		۲-۲. موارد وجوب خمس

- ۳۲..... ۱-۲-۲. منفعت کسب
- ۳۳..... ۲-۲-۲. مال حلال مخلوط به حرام
- ۳۴..... ۳-۲. خمس پرداخت نشده
- ۳۴..... ۱-۳-۲. افرادی که خمس نداده‌اند
- ۳۵..... ۲-۳-۲. اموالی که خمس آن پرداخت نشده
- ۳۶..... ۴-۲. خمس به چه کسانی تعلق می‌گیرد
- ۳۷..... ۵-۲. مصرف خمس
- ۳۸..... ۶-۲. استثنای خمس
- ۳۹..... ۱-۲. پادشاهان و اشراف و اجتماعی پرداختن خمس

درس سوم: موسیقی

- ۴۱..... ۱-۳. موسیقی حرام
- ۴۳..... ۲-۳. غنا
- ۴۴..... ۳-۳. شرکت در جشن‌ها و کنفرانس
- ۴۴..... ۴-۳. رقص و شرکت در مجالس رقص

درس چهارم: فضای مجازی

- ۴۷..... ۱-۴. مفهوم فضای مجازی
- ۴۹..... ۲-۴. حکم استفاده از اینترنت
- ۴۹..... ۳-۴. فضای مجازی و تجاوز به حریم دیگران
- ۴۹..... ۱-۳-۴. مطالعه اطلاعات خصوصی دیگران
- ۴۹..... ۲-۳-۴. آسیب به شخصیت برخی افراد
- ۵۰..... ۳-۳-۴. استفاده از «وای‌فای» دیگران
- ۵۰..... ۴-۳-۴. رخنه‌گری
- ۵۱..... ۵-۳-۴. ورود به حریم خصوصی افراد
- ۵۱..... ۴-۴. ارتباط در فضای مجازی
- ۵۱..... ۱-۴-۴. چت کردن
- ۵۱..... ۲-۴-۴. تدلیس جنسیتی
- ۵۲..... ۵-۴. فضای مجازی هدفمند
- ۵۲..... ۱-۵-۴. مهندسی اجتماعی

۵۲.....	۲-۵-۴. سایت‌های گمراه‌کننده و مقابله با مطالب موهن و فاسد.....
۵۳.....	۳-۵-۴. شبهات اعتقادی در فضای مجازی.....
۵۳.....	۴-۵-۴. دریافت پول در مقابل بازدید از سایت‌های تبلیغاتی.....
۵۴.....	۵-۵-۴. سرویس‌دهی اینترنت و استفاده حرام مشتریان.....
درس پنجم: روابط، عکس و فیلم	
۵۶.....	۱-۵. احکام ارتباط.....
۵۶.....	۱-۵. حدّ مریعی ارتباط زن و مرد.....
۵۶.....	۱-۵. ارتباط زمان نامزدی.....
۵۶.....	۳-۱-۵. دست‌ها با اجنبی.....
۵۷.....	۲-۵. احکام نگاه به تصویر.....
۵۷.....	۱-۲-۵. نگاه به تصویر مجرم.....
۵۷.....	۲-۲-۵. نگاه به عکس زن.....
۵۸.....	۳-۲-۵. عکس گرفتن و ظاهر کردن آن.....
۵۸.....	۴-۲-۵. نگاه به مجری یا گوینده بی حجاب.....
۵۸.....	۵-۲-۵. چاپ عکس مبتذل به قصد فروش.....
۵۸.....	۶-۲-۵. نمایش عکس زنان بی حجاب.....
۵۹.....	۷-۲-۵. تصاویر مستهجن.....
۵۹.....	۸-۲-۵. نگاه کردن به عکس همسر.....
۶۰.....	۳-۵. احکام فیلم.....
۶۰.....	۱-۳-۵. فیلم برداری از جشن‌ها.....
۶۰.....	۲-۳-۵. پخش زنده گشتی.....
۶۱.....	۳-۳-۵. فیلم و موسیقی.....
۶۱.....	۴-۳-۵. نگاه کردن به ماهواره.....
۶۲.....	۵-۳-۵. دیدن فیلم شهوت‌انگیز.....
۶۲.....	۶-۳-۵. فیلم‌های غیر مجاز.....
۶۳.....	۷-۳-۵. تولید، فروش و اجاره فیلم.....
درس ششم: امر به معروف و نهی از منکر	
۶۵.....	۱-۶. اهمیت و ضرورت امر به معروف و نهی از منکر.....

- ۶۶-۲. شرایط امر به معروف و نهی از منکر..... ۶۶
- ۶۶-۱-۲-۶. شناخت معروف و منکر..... ۶۶
- ۶۷-۲-۶. آگاهی از اصرار بر گناه..... ۶۷
- ۶۸-۳-۲-۶. احتمال تأثیر..... ۶۸
- ۶۸-۴-۲-۶. نبود مفسده و ضرر مهم..... ۶۸
- ۶۹-۳. مراتب امر به معروف و نهی از منکر..... ۶۹

درس هفتم: تراشیدن ریش

- ۷۴-۱. سیره معصومان (ع)..... ۷۴
- ۷۷-۱. دایره مذهب تراشیدن ریش..... ۷۷
- ۷۷-۲. تطابق با طریقت و خلعت..... ۷۷
- ۷۹-۲-۲-۷. عدم تشبیه مرد به کدک و زن..... ۷۹
- ۷۹-۳-۲-۷. زینت بودن..... ۷۹
- ۸۰-۳-۷. احکام تراشیدن ریش..... ۸۰
- ۸۰-۱-۳-۷. تراشیدن ریش..... ۸۰
- ۸۳-۲-۳-۷. تراشیدن ریش در نیروهای مسلح..... ۸۳
- ۸۳-۳-۳-۷. تولید، خرید و فروش و تعمیر لورم اصلاح ریش..... ۸۳
- ۸۴-۴-۳-۷. اجرت تراشیدن ریش..... ۸۴

درس هشتم: جواهرات

- ۸۷-۱. دانش پزشکی و پوشیدن طلا..... ۸۷
- ۸۸-۱-۱-۸. تأثیر بر گلبول‌ها..... ۸۸
- ۸۹-۲-۱-۸. پیامدهای هورمونی..... ۸۹
- ۸۹-۳-۱-۸. پیامد خانوادگی..... ۸۹
- ۹۰-۲. روایات و پوشیدن طلا..... ۹۰
- ۹۱-۳-۸. احکام جواهرات..... ۹۱
- ۹۱-۱-۳-۸. ساختن و فروش جواهرات..... ۹۱
- ۹۲-۲-۳-۸. پوشیدن جواهرات توسط مردان..... ۹۲
- ۹۵..... کتابنامه..... ۹۵

سربازان سرافراز، سلام بر شما

حضورتان را در جمع سربازان ایران اسلامی تبریک می‌گوییم. سپاس بی‌کران خدای سبحان! که دفتر زندگی ورقی دیگر خورد و توفیق تهیه و تدوین یکی دیگر از متون آموزش عقیدتی - سیاسی را به ما عنایت فرمودند:

توانا بود هر که دانا بود

همان‌گونه که بزرگان ادب به نیکی گفته‌اند و در روشنی پیداست؛ دانایی، توانایی را در پی خواهد داشت. این توانایی از هر جنسی که باشد می‌تواند جوانان سرشار از نیروی جوانی را در راه رسیدن به هدف‌هایشان در زندگی آری رساند. از این رو، هدف ما توانمندسازی شما در سایه آموزش‌هاست.

مباحث این کتاب با رویکرد ارتقای آموزش‌های دینی، در زمینه‌های احکام و آداب دینی و مهارت‌های زندگی تهیه و تدوین شده است.

سربازان عزیز، کتاب پیش روی شما با عنوان «زندگی در پرتو احکام» یکی از مجموعه کتاب‌های آموزشی است که در آموزش‌های عقیدتی - سیاسی تدریس می‌شود.

گفتنی است که نیازسنجی‌ها و بررسی‌های کارشناسی و جلسات متعدد هم‌اندیشی با حضور استادان، نخبگان و مسئولان آموزش انجام شد و در نهایت با تصویب کمیسیون عالی آموزش سازمان، تصمیم بر آن شد تا متون آموزشی عقیدتی - سیاسی سربازان وظیفه بازنگری و با توجه به موضوع‌های مورد نیاز این سربازان، سرفصل‌ها و متون آموزشی آنان تهیه و تدوین شود.

این آموزش‌ها برای سربازان گرانقدر در دو دوره بدو ورود و ضمن خدمت برنامه‌ریزی می‌شود. در دو سطح زیر دیپلم و دیپلم، و سطح بالای دیپلم تدریس می‌شود.

۱. دوره آموزش عقیدتی - سیاسی بدو ورود: در ۳۲ ساعت و شامل موضوع‌های احکام، نماز، اخلاق، عبادت‌رآنی با رویکرد اعتقادی.

۲. دوره آموزشی حین خدمت: در ۷۶ ساعت و شامل موضوع‌های روخوانی و روان‌خوانی فصیح قرآن، احکام، عقاید، بصیرت معنوی (دعا و ارتباط با خدا)، فرهنگ دفاعی و سبک زندگی اسلامی (مهارت‌های زندگی) است.

گفتنی است که همه مسئولان و نویسندگان اسرار پوشیده‌اند تا کتابی از نظر ساختاری و محتوایی تألیف شود که ویژگی‌های متن آموزشی مطلوب سربازان را داشته باشد و بتواند نیاز و خواسته آنان را برآورده کند؛ البته، تدریس محتوای کتاب، هم‌زمان مربیان و استادان دلسوز مراکز آموزشی در کنارتان حضور دارند و پاسخ‌گوی شما عزیزان خواهند بود.

امید است مطالب آموزشی که در ادامه می‌آید بتواند نقش بسزایی در ارتقای دانش و بینش شما سربازان این مرزوبوم داشته باشد و بر ذخایر آموزشی‌تان بیفزاید. در پایان، از تمامی عزیزانی که ما را در تهیه و تدوین این مجموعه یاری رساندند؛ صمیمانه تقدیر و تشکر می‌کنیم.

فقه - در مفهوم عام خود دانشی کاربردی است و از این نظر همه مباحث آن عملی و کاربردی است. اما عنوان فقه کاربردی که به تازگی مورد استعمال قرار می‌گیرد بیشتر اشاره به آشنایی از فقه است که در حوزه خاصی - مثلاً در حوزه بهداشت یا نیروهای مسلح - کاربرد بیشتری دارد و اصطلاحاً موارد ابتلاء آن در حوزه خاصی بیشتر از سایر حوزه‌هاست. نوشتار حاضر نیز بر همین اساس و برای مخاطبان خاصی تدوین یافته است. با عنایت به این مهم تلاش گردیده که عمده‌ترین مباحث کاربردی متناظر با مخاطبان در آن ارائه گردد، از این رو ساختار کلی این کتاب بصورت ذیل قابل توضیح است؛

ساختار کلی این کتاب - که در قالب درس - تدوین یافته - با طرح هشت درس به سامان رسیده است؛ در درس اول مباحث کاربردی حوزه ارائه گردیده است؛ مهمترین عناوین این درس عبارتند از: آداب روزه، انواع روزه، مبطلات روزه، قضا و کفاره روزه و نیز روزه مسافر. در درس دوم به یکی دیگر از مباحث فقه کاربردی یعنی خمس پرداخته شده است، عنوانی چون فلسفه خمس، موارد وجوب خمس، منفعت کسب، مصرف خمس، استثنائات خمس و ... از مهمترین مباحثی است که در این درس مطرح گردیده‌اند. موسیقی و مسائل مرتبط با آن، عنوان درس سوم است که دربردارنده مطالب روبه‌روست؛ موسیقی حرام، غنا، شرکت در مجالس لهو و لعب و ... موضوع درس چهارم این نوشتار فضای مجازی و مسائل مرتبط با آن است؛ در این درس تلاش شده است که به شایع‌ترین

پرسش‌های فقهی مربوط به فضای مجازی در قالب یک دسته‌بندی منظم پاسخ گفته شود. برخی از ریزموضوعات این درس عبارتند از: مفهوم‌شناسی فضای مجازی، رخنه‌گری (هک)، چت کردن و درس پنجم به مباحث مبتلابه مهم و شایع در حوزه ارتباط، عکس و فیلم می‌پردازد؛ مهمترین مباحث مطرح شده در حوزه ارتباط عبارتند از: حدّ شرعی ارتباط زن و مرد، ارتباط در دوره نامزدی، دست دادن با اجنبی و ... ، در حوزه فیلم نیز مباحثی چون احکام فیلم‌برداری از مجالس جشن، استفاده از ماهواره، فیلم‌های غیراخلاقی و غیرمجاز و ... مطرح شده‌اند، در سرنوشت عکس نیز احکام شرعی مواردی چون نگاه به تصویر نامحرم، تصاویر سته‌ن، چاپ و تکثیر تصاویر مبتذل و ... ارائه شده است.

در درس ششم یکی از مهمترین مباحث فقه کاربردی یعنی امر به معروف و نهی از منکر ارائه شده است؛ این درس ذیل سه عنوان کلی «اهمیت و ضرورت امر به معروف و نهی از منکر، سلب امر به معروف و نهی از منکر و مراتب امر به معروف و نهی از منکر» سامان یافته است. درس هفتم به مسأله تراشیدن ریش می‌پردازد که در آن مباحث متعددی در سیره معصومان علیهم‌السلام در این موضوع تا تعمیر لوازم تراشیدن ریش ارائه شده است؛ به نظر می‌رسد در این درس اطلاعات نسبتاً جامعی به خواننده ارائه گردیده است. درس هشتم و پایانی این نوشتار به موضوع جواهرات و نحوه استفاده آن برای مردان و زنان می‌پردازد؛ مباحث عمده این درس عبارتند از: احکام استفاده از طلا در دندان‌پزشکی، دیدگاه روایات درباره پوشیدن طلا، پوشیدن طلا و نقره توسط مردان و

امید است که نوشتار حاضر با عنایت به نیازسنجی و مخاطب‌شناسی که انجام شده است بتواند در سطح خوبی نیازهای مخاطبان را برآورده سازد.

قم، اسفند ۱۳۹۵

مرتضی حبیبی‌سی‌سرا